

# SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upraviščno: Kraljeva ulica št. 5, pritrilje. — Telefon št. 304.  
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

## Apel pravega rodoljuba.

Naš zaslužni rojak g. Franjo Petrinović je napisal v Londonu, predno se je vrkal na pot v Južno Ameriko, članek v slovo od Jugoslavije. Izrečene so v njem lepe besede, ki naj bi zvenele po vsej naši državi, govorjene so iz srca, zato naj bi našle pot v srca Jugoslovenov, da krenemo k delu, katero napravi našo državo silno in mogočno, da bo imponirala svetu. Petrinovića je naša Orjuna živahno pozdravila pretekli mesec, ko se je vozil iz Jugoslavije, ker ga poznamo kot neumornega in požrtvovalnega apostola nacionalne ideje, kot moža dela in značaja, ki nam daje vzgled prave in dejanske patriotske lojalnosti.

V poslovnih besedah povdaria Petrinović, kako inozemci naglašajo važnost pozicije jugoslovenske države in kako nas hočejo opozoriti, koliko bi bili mi močnejši, sigurnejši, mirnejši in srečnejši, ako bi mogli biti pametnejši v naši notranji in zunanji politiki.

Tujcem kakor nam se zdi smešno, ako čujejo, da iščejo Slovenci svojo posebno Slovenijo, Hrvati separatistično Hrvatsko in Srbi hegemonijo ali amputacijo. Tako oddeljene države bi trebalo gledati z mikroskopom na svetovni mapi, ako bi se sploh resnemu človeku zljubilo, baviti se s takimi drobnarijami.

Ako se naš narod deli na troje, ne more zase doseči ničesar in v svetovni politiki igrati nobene vloge. Kaj zmore se ne poln milijon izoliranih Slovencev? In kaj naj bi storili trije milijoni Hrvatov? V bivši Avstro-Ogrski je bilo Hrvatov lažje nego bi jim bilo v lastni polsvobodni državi, ogroženi s strani Italije, Avstrije in Madžarske in brez vsake pomoči. Pa kaj bi storili tudi Srbi brez Hrvatov in Slovencev in zlasti še, ako bi jim bili Hrvati in Slovenci sovražniki poleg Bolgarov, Madžarov, Albancev, Italijanov, Nemcev, Turkov in drugih, ki samo čakajo prilike, da bi planili po oslabelem sosedu!

Izkušnje bi nas morale poučiti, da nas vzajemni interesi vodijo k skupni državni zajednici, pa tudi ako bi naš narod ne imel skupnega jezika in ako bi bilo tudi mogoče potegniti mejo med Srbe in Hrvate...

Mi v Ameriki smo sprejeli jugoslovenski program in ogrevamo se za Jugoslavijo, ker vemo, kaj pomeni v tujni imeti veliko in močno državo.

Naj bi že vendar naš nadarjeni narod prebil temo, v katero so ga zavedli brezvestni plemenski in strankarski demagogi, da pojde po široki in ravni poti k velikemu cilju: k organizaciji močne in silne Jugoslavije na našem slovenskem Balkanu. Naj zavladajo mir in Jugoslaviji med našimi ravnopravnimi plemeni, da se naš narod končno posveti delu na polju civilizacije in kulture na srečo nas vseh in zlasti v veliko radost nas, ki danes iz daljave gledamo, z boljo v duši, kako je ves naš narod v svojih drobnih sporih beden in jaden...

Franjo Petrinović ljubi z žarkim srcem svojo jugoslovensko domovino, zato pa mu tako trepetajo misli v strahu, da se zgodi kaj, kar bi podrla komaj postavljeno Jugoslavijo. Na ljubljanskem kolodvoru je čul Petrinović zaklete, da ni sile na svetu, ki bi mogla ustaviti naš pohod za edinstvo države. Prepričan se je v času svojega bivanja med nami, da je živa misel nedeljive Jugoslavije in videl je tudi one, ki rujejo proti državi in obdajajo ljudstvo s temo.

Boj proti tem notranjim sovražnikom se je pričel in se mora izbojevati do konca. Zdravo ljudstvo se mora iztrgati iz rok brezvestnežev, ki iščejo sredi prepričev svojih koristi in blesk svojemu imenu, podprti pri tem zločin-skem početju z inostranskim novcem. Borba se je unela in pojde po svoji začetni smeri k cilju: k utrditvi naše države. Naj se čutijo Radić in z njim drugi razdorniki danes še tako silne, bliža se s sigurnostjo dan, ko jim odpadejo stebri in se zdrobi v prah vsa njihova politična zgradba, na kar se bo mogel naš narod posvetiti delu na

## Iz seje ministrskega sveta.

Uradna ugotovitev o največjem činu korupcije bivšega klerikalnega ministra. — Nadaljevanje likvidacije pokrajinske uprave v Zagrebu.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) O večrajšnji zelo važni seji ministrskega sveta je „Slovenski Narod“ že kratko poročal. Politični krogi pripisujejo najvažnejši pomen dejstvu, da je vlada oficijelno ugotovila namene bivšega klerikalnega prometnega ministra Antona Sušnika. Ministrski svet je oficijelno ugotovil, da je hotel ta klerikalni minister oškodovati državo za 16 milijonov. Beogradski tisk danes ugotavlja, da je Anton Sušnik izvedel največji čin korupcije in zahteva, da se ga kratkoma zapre. Značilno je tudi dejstvo, da je popreje bivši prometni minister Anton Sušnik grozil tisku nacionalnega bloka s tožbo, toda do danes ni uvedel proti nobenemu beogradskemu listu, ki je njemu očital korupcijo, kazenskega postopanja. Sedanji prometni minister Andra Stanić, ki je po poklicu železničar-inženjer, je ministrskemu svetu včeraj popolnoma točno pojasnil afero o 40% tarifnem popustu klerikalni Zadrugi zvezi ter ugotovil, da bi bila država oškodovana za 16 milijonov dinarjev Sušnikova odredba, kakor smo že včeraj javili, je razveljavljena.

Včerašnji ministrski svet je dalje sklenil zelo važno politično odredbo, na podlagi katere se ima nadaljevati likvidacija pokrajinske uprave v Zagrebu.

Zadevni predlog o likvidaciji pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo je stavil notranji minister Boža Maksimović. — Predlog naglasa:

Na predlog ministra za notranje stvari št. 126 je ministrski svet na svoji seji dne 23. avgusta 1924 v smislu člena 134. ustave, sprejel sklep:

Oddelek pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo za notranje posle, prosveto, vero, poljedelstvo in socialno politiko ima še nadalje vršiti posle svoje prvotne pristojnosti, kraljevo županije in kotarske oblasti pa posle pristojnosti, ki jih določa zakon z dne 5. februarja 1885 o ustroju županij in kotarskih oblasti. Nadalje je te-danji ministrski svet sklenil, da se ustavi likvidacija pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo in da se imenuje zastopnik pokrajinskega namestnika, ki bo vodil njegove posle. Likvidacija pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo se je po tem odloku ukinita. Z ozirom na ta odlok notranji min. predlaga, da ministrski svet ugotovi, da se ta odlok ne vjema z določili člena 134. ustave, niti ne z drugimi zakonskimi določili zakona in se torej uvedena likvidacija pokrajinske uprave ima nadaljevati, odnosno se ima razveljaviti gorenji sklep ministrskega sveta z dne 23. avgusta 1924. Na predlog notranjega ministra popolnoma odobril, dajati pokrajinske uprave v Zagrebu. Ministrski svet je na svoji včerašnji seji predlog notranjega ministra popolnoma odobril.

Nadaljuje se tudi likvidacija pokrajinske uprave v Sarajevu. Seja ministrskega sveta je trajala od 11. dopoldne do 13. popoldne. Vlada marljivo in odločno rešuje vse tekoče zadeve in akte, ki so se nagomilali za časa zadnje krize. Zanimiva je konstatacija, da bivša vlada ni reševala nikakih tekočih poslov, marveč se je izključno bavila s strankarsko političnimi zadevami. Sam ministrski predsednik Nikola Pašić je naglašal, da je potreba forsirati rešitev vseh zastalih aktov. Nekateri ministri so se ugovarjali korupcijske čine posamnih bivših ministrov, osebno klerikalcev. Da parira uradne ugotovitve sedanjih ministrskega sveta, je začel separatistično-federalističen tisk objavljati velikanske govorjenosti o dolarsko-milijonskih volitnih fondih, ki si jih je baje že preskrbel sedanja vlada. Ta razkritja so popolnoma brez vsake podlage.

## Fuzija HRSS s HZ.

ve za popolnoma suvereno in samostojno državo.

Sklep v gorenjem smislu je bil snoči objavljen na sestanku Hrvatske zajednice. Sklep je bil soglasno sprejet.

Hrvatska zajednica se popolnoma vtopi v HRSS. Zanimivo je tudi dejstvo, da nastopi pri prihodnjih občinskih volitvah v Zagrebu edino le kandidatna lista HRSS, katero bodo podpisali vsi separatistični elementi. Značilno je tudi, da frankovci ne odobravajo tega sklepa. Ne soglašajo z nastopom HZ.

Glede odredb proti HRSS ni danes ničesar pozitivno znanega. O včerašnji seji ministrskega sveta so bili ministri zelo rezervirani. Vprašanje razpusta HRSS bo v najkrajšem času končano.

## POBOJ V MEHIKANSKI ZBORNICI.

— Mehika, 13. novembra. (Izv.) V zbornici je prišlo danes do zelo burne in strastne debate, med katero so začeli poslanci streljati iz revolverjev. Oddanih je bilo nad 200 strelcev. Najuglednejši voditelj delavcev Morones in še neki drugi poslanec sta bila teško ranjena.

— Pariz, 14. novembra. (Izv.) Pariški listi danes javljajo nekatere podrobnosti o poboji v mehiškem parlamentu. Med burno razpravo o vladni politiki je bilo oddanih nad 200 revolverjskih strelcev. Poslanec Ilva in Altamirano sta si začela očistiti razne nečednosti, zapustila sta zbornično dvorano z revolverjem v roki, pozivajo se na dvoboj v kuloriji. Vodja agrarcev general Sanchez je skočil na govorniško tribuno ter pozval voditelja delavcev posl. Moronesa, da preklicuje svoje obdolžitve, izrečene na nekem shodu preteklo nedeljo in naperlene proti agrarni stranki. Poslanca, ki je nastala v zbornici splošna panika, so zapuščali dvorano, odlašajoč množično strele. Bila je prava bitka. Zbornico so končno izpraznili. Zbornična policija je napravila končno red, v zbornici sta obležala smrtonosna poslanca Morones in Guerrero.

## FRANCIJA IN POSLANISTVO V VATIKANU.

— Pariz, 13. novembra. Predsednik republikanske parlamentarne zveze, Cherom je poročal o sestanku z ministrskim predsednikom Herriotom, na katerem bosta govorila o novem proračunu za leto 1924/25. — Parlamentarna skupina republikancev je sklenila, da nastopi Jonnart pri razpravi o proračunu zunanjega ministristva za to, da se

diplomatični odnosi z Vatikanom ne prekinejo. Če bi zbornica črtala kredite za vati-kansko poslanstvo, bo Jonnart zahteval od senata, da odstopi rešitev tega problema drugi zbornici.

## Kje je Radić?

— Zagreb, 14. novembra. (Izv.) Nekateri blokaški in Radiću naklonjeni listi so danes zjutraj javili, da se Stjepan Radić nahaja v Švici pri svojem zetju Vandeckarju v Davosu. Ta vest ni potrjena. Po informacijah vašega dopisnika, je bilo še včeraj politični oblasti povsem točno znano sedanje bivališče Stjepana Radića, ki se skuša skrivati pred politično kontrolno oblastjo. Razširjene so bile tudi tendenciozne vesti, da se je Radić na parniku »Jadranske plovitbe« odpejal v Albanijo, kjer namerava posetiti škofa Fan Nolinja in stopiti v stike s kosovskim odborom.

## Tržaški župan in polom „Banke Adriatike“.

Trst, 12. nov. V aferi tržaške »Banke Adriatike« je te dni prišlo do senzacionalnega dogodka, ki je precej razburil ne le upnike falitne banke, temveč vobče vso tržaško javnost.

Kakor je znano, je doslej vodil preiskavo proti krivcem poloma »Banke Adriatike« namestnik državnega pravdnika (kraljevega prokuratorja), dr. Bencich, zelo energičen mož, ki se prav nič ni oziral na »visoke zveze« in »sorodstvo«, temveč je kratkoma dal zapreti tiste, ki jih je že prva preiskava pokazala kot krivce. Zadnji čin dr. Bencicha je bil, da je pozval k zaslišanju vse upravne svetnike banke od njene nacionalizacije sem. Izvzeti so bili le baje, ali pa tudi ne, general Piccoso, tržaški župan senator dr. Pitacco in doktor Mordor: prva dva, ker ju sčiti njun naslov (generalski oz. senatorski) pred direktnim pozivom, zadnji pa baje, ker je dva meseca po izvolitvi že izstopil iz upravnega sveta. Kakor se pa zdi, pa energični nastop dr. Bencicha vendarle ni bil po godu nekim »visokim« krogom, kajti zgodilo se je, da je bila preiskava v stvari poloma Banke Adriatike kar čez noč odvzeta dr. Bencihu in poverjena drugemu namestniku državnega prokuratorja, dr. Gargantu.

V tržaškem tisku je javljalo. Sicer se splošno povdaria, da je dr. Gargano vse časti in vsega zaupanja vreden mož. Zgodilo se je sicer, kakor pravi n. pr.: »La Frontiera«, glasilo primorskih vojnih po-blastencev in kombatenotov, da so v preiskavi proti bivšemu ravnatelju »Jadranske banke« v Trstu, Kamenaroviču—Kriču, drugi je bil potem zaradi goljufije na škodo Italijanskega erarija oprojen na poltretje leto ječe, dočim se je proti prvemu preiskava ustavila. — izginili neki akti, ki so bili največje važnosti za obožbo, ali to je pripisati samo slučajni, ne pa krivdi justice, še manj pa krivdi dr. Gargana, ki je tedaj zastopal obožbo. Vkljub temu pa tržaška javnost ne more polniti, kakor je dr. Bencich prav sedaj moral na — dopust, ko je tako hvalevredno začel razkrivati grehe in upravnih svetih, v industrijskih družbah. Potemtakem je odstopil, ker je vohal, da smrdi po kazenskem zakoniku. Ali pa je senator Pitacco odstopil iz drugih raz-logov? V zadnji številki pa pravi »La Frontiera«, da župan dr. Pitacco ni hotel direktno odgovoriti na ta vprašanja, temveč je odgovoril po nekem posredniku in sicer v bolonjskem »Il Resto del Carlino«, kjer je dotični posrednik izjavil, da je župan dr. Pitacco izstopil iz upravnega sveta »Banke Adriatike« dva meseca po izvolitvi in še preden se je banka v mesecu oktobru leta 1923 odrekla garancije za 20 milijonov terjatev s strani beogradске Jadranske banke. Odstop senatorja Pitacca da se je odobril in naznanil na pristojnem mestu. »La Frontiera« pa odgovarja na to izjavo: »Odgovor senatorja Pitacca ne-le ne odgovarja na naša vprašanja, temveč le še bolj zapleta vprašanje. Vprašali smo, zakaj je odločil predsedništvo banke po 2 mesecih, ki je vendar običaj, da izvoljeni ostanejo na svojih mestih od občnega zbo-

ra do občnega zbora, in če je odstopil po dveh mesecih, pomeni to, da je imel raz-loga za ta odstop. Zakaj je odločil pred-sedništvo banke? Na to vprašanje naj odgo-vori župan Pitacco. To mu nalaga čut odgovornosti, ki bi ga moral imeti z ozi-rom na mesto, ki ga zavzema. Kajti če je odstopil, ker je že ugotovil nepravilnosti v poslovanju bančne uprave, pravimo, da je bilo za tržaškega župana premalo, da je samo izstopil iz upravnega sveta banke in da bi bil moral storiti več. Ali župan poda-ja v »Carlino« še posebno pomembno iz-javo. Pravi namreč, da se je njegov odstop javil na pristojnem mestu. To se pravi, da gospod na pristojnem mestu, vkljub temu, da je poznal razloge odstopa senatorja Pi-tacca, ni posegel vmes in storil, kar mu je velevala dolžnost. In zato ponavljamo svo-je staro vprašanje na naslov župana: »Za-kaj je po dveh mesecih odločil pred-sedništvo »Banke Adriatike« in dodajamo še drugo: »Koma je gospod župan javil svoj odstop?« In čakamo odgovora, in če je mogoče, direktnega, Tržačanom, ne pa Bo-lonjezom. In še eno vprašanje stavimo žu-panu Pitacco: Ali je odstopil 30. septem-bra 1923, kakor je rečeno v nekovi iz-javi, ali pa 15. februarja 1924, kakor je iz-kazano v tržaškem trgovinskem registru?»

## Borzna poročila.

### Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Deske, 20 in 25 mm, III. vrste, fco. me-ja, blago 520; remeljni, 4080, »Carintia« monte, fco. nakladalna postaja, blago 690; smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm premera naprej, fco. nakladalna postaja, denar 300; smrekovi hlodi, zdrave, lepo blago, od 30 centim. premera naprej, fco. nakladalna po-staja, blago 325; hrast, slavonski, prvostven od 2 m naprej, od 30—80 cm premera, fco. meja, blago 1450; bukova drva, obrobijenci, suhi, fco. nakladalna postaja, 4 vag. denar 19, blago 19, zaključni 19; oglej, la, vilano, fco. meja, denar 118.

ZITNI TRG.

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 385; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 430; oves, bačka, par. Ljubljana, blago 340; fižol, prepelčar, orig. fco. Ljubljana, 440; fižol, prepelčar, čiščen, b/n, fco. Ljubljana, blago 345; fižol, prepelčar, orig. fco. Po-stojna, trans., denar 400; fižol, mandalon, orig. fco. Postojna, denar 390; fižol, man-dalon, čiščen, b/n, fco. Postojna, trans., bla-go 495; fižol, rjav, orig. fco. Ljubljana, de-nar 410; laneno seme, orig. fco. Ljubljana, denar 675, blago 730; krompir, fco. skladi-šče Ljubljana, blago 120; ajda, domača, črna, fco. Ljubljana, denar 250; ajda, doma-ča, siva, denar 235.

Effekti:

2½% drž. renta za vojno škodo den. 110, bl. 114, 7½% invest. pos. iz l. 1921 den. 64, bl. 65. Celjska posojil. den. 210, Ljubljanska kreditna banka den. 220, bl. 230, Merkantilna banka den. 125, bl. 128, Prva hrvatska štedionica den. 916, Slavenska banka den. 90, bl. 95, Strojne tovarne in li-varne den. 130, Nihag bl. 67½, Družene papirnice den. 109, bl. 118, Split cement Portland den. 1400, bl. 1450, 4½% kom.zad. dež. bke. bl. 90, 4½% zast. l. kr. dež. bke. bl. 17½.

### Zagrebska borza.

Dne 14. novembra. — Sprejeto ob 13. — Devize: Curih 13.35—13.45, Praga 206—209, Pariz 365—370, Newyork 68.685 do 69.685, London 320.20—323.20, Trst 299.75 do 208.75, Dunaj 0.09671—0.09871. — Valute: dolar 68—69, francoski frank 362.50 do 367.50.

Effekti: 7% invest. posoj. 1921 64—65, 2½% drž. rente za ratnu štetu 110—111.50, Ljubljanska kreditna 219—223, Cen-tralna banka 30—31, Hrv. eskomptna ban-ka 107—109, Kreditna banka, Zgb. 108—110, Hipotekarna banka 56.50—57.50, Jugobanka 101.50—102, Praštedionica 920, Slavenska banka 90, Eksploatacija 86, Sešerana, Osti-jek 830—845, Isis d. d. 65—67, Nihag 67, Gutman 700—715, Slaveks 20—210, Slavo-nija 71—72, Trboveljska 470—475, Union, paromlin 550—600, Vevče 120.

### Inozemske borze.

— Curih, 14. novembra. Današnja bor-za: Beograd 7.45, Pariz 27.50, London 24.04, Newyork 519, Milan 22.50, Praga 15.45, Du-naj 0.007315.

— Trst, 14. nov. Današnja borza: Beo-grad 33.25—33.35, London 106.80—106.90, Pariz 121.50—122, Newyork 33.05—23.10, Curih 444—446, Dunaj 0.0326—0.03275, Pra-ga 68.60—68.90.

— Dunaj, 13. novembra. Devize: Beograd 1024—1028, London 327.500 do 328.500, Milan 3079—3091, Newyork 70.935 do 71.185, Pariz 3747—3763, Praga 2115 do 2125, Curih 13.670—13.720. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1017—1023, lira 3040—3060, češka króna 2102—2118.





